

REDUIR LES DESIGUALTATS A CATALUNYA

Fundació Campalans

Barcelona, 27 de maig de 2022

Bon dia tothom

[salutacions ...]

Només unes breus paraules de benvinguda a tots vosaltres.

Ens apleguem al voltant d'una nova iniciativa que realitzem sota el paraigua de la Fundació Campalans que segueix reflexionant sobre l'agenda del país i les seves institucions.

Al llarg d'aquests mesos, des de començaments d'any fins ara, hem desenvolupat un conjunt d'actes i trobades sobre el que podríem denominar "les urgències de Catalunya". Vam parlar, al mes de febrer, del VIIè Informe Social de la Fundació.

I després hem prosseguit amb jornades sobre l'ús social del català, sobre les reformes necessàries per a disposar d'un bon sistema de finançament autonòmic, sobre indústria i transició energètica, entre altres activitats.

Reprenem avui la reflexió sobre les desigualtats i la urgència de les polítiques socials.

Ho fem, com no pot ser d'una altra manera, a partir de les dades i l'anàlisi que proporcionen el conjunt dels Informes Socials de la Fundació. Però tenint en compte que des del mes de febrer fins ara han passat moltes coses. Unes, negatives. D'altres, positives.

Primer les negatives: De la recessió provocada per la crisi de 2008 hem passat a la crisi econòmica que s'ha derivat de la pandèmia. I quan crèiem que podíem començar a veure la llum al final del túnel, ens trobem amb una guerra a Europa que, a més de mort, destrucció i odi, genera una fortíssima crisi energètica i empitjora tots els problemes econòmics presents en major o menor mesura. Afecta el comerç internacional, a la seguretat dels subministraments, al preu de les matèries primeres, a l'estabilitat internacional, a la globalització ... En suma, posa en perill la dinàmica de recuperació econòmica.

Menys creixement i més inflació: un combinat que afebleix els més febles.

És veritat que hi ha elements positius que ens permeten un cert optimisme sobre la nostra capacitat de reacció i de superació dels problemes. La Unió Europea ha adoptat

acords i estratègies inèdits, que crec que seran positives a curt, mitjà i llarg termini. El govern d'Espanya, també.

I en el cas concret de la nostra economia, malgrat totes les dificultats, tenim dades que són motiu d'esperança: l'increment de persones cotitzants a la Seguretat Social, la disminució de l'atur, l'increment dels contractes indefinits, ho són. Com també ho són les previsions de creixement que, malgrat ser menors que les esperades, ens permeten albirar un horitzó de recuperació.

És en aquest context que tornem a parlar de la necessitat de reduir les desigualtats a Catalunya i d'incrementar l'esforç per al desplegament de les polítiques socials.

Ens cal recordar, una vegada i una altra, que la desigualtat i la pobresa constitueixen una flagrant injustícia social que per a nosaltres és inacceptable.

Nosaltres creiem que els éssers humans, pel simple fet de ser-ho, són iguals en drets i deures. Per això, totes les persones han de gaudir de les mateixes oportunitats per a desenvolupar el seu projecte de vida.

No ens podem limitar a constatar aquest fet. Ni ens podem conformar amb l'expressió d'un sentiment de solidaritat i compromís amb els afectats. Hem de construir polítiques concretes que ajudin a corregir-lo.

Sabem que al llarg de les darreres dècades el desenvolupament econòmic ha perdut capacitat inclusiva, que les economies de mercat han estat disfuncionals i que la seva capacitat redistributiva ha minvat.

Sabem que des dels anys 90 el creixement i l'increment de la productivitat no ha significat increment de la prosperitat per a tothom i que, com molts economistes i analistes han explicat, estem en una etapa en la qual creació de riquesa i augment de la desigualtat van de la mà.

Coneixem aquestes limitacions i contradiccions. Per això ens cal reflexionar més i més sobre el funcionament del mercat i els seus efectes en la generació de desigualtat.

Hem de dibuixar polítiques públiques que ajudin a limitar la distorsió produïda pels oligopolis digitals o per la llibertat absoluta dels moviments de capital lligada a l'enginyeria o l'elusió fiscals. Ens cal pensar també en el paper que la Unió Europea pot exercir en aquest terreny.

I ho hem de fer per raons socials, ètiques. Per descomptat. Però també per raons polítiques.

Vivim moments de polarització a les nostres societats, que produeixen una gran desafecció respecte de les institucions democràtiques. No hi ha dubte que els desequilibris, l'esquerda social i l'increment de les desigualtats porta a la pèrdua de confiança en el sistema democràtic.

Sempre hem vinculat el creixement econòmic i la prosperitat amb el reforçament de les institucions i amb el grau de confiança que aquestes mereixen als ciutadans i les ciutadanes.

Hem pensat, i jo ho continuo fent, que el dinamisme de la nostra economia, l'augment de la renda disponible, la disponibilitat de recursos per a fer polítiques redistributives, com ara l'extensió de l'educació i dels serveis públics o la universalització de la sanitat, eren fonamentals per a la bona salut del sistema democràtic.

Però això pot entrar en crisi si es consolida la percepció que els que més tenen més han guanyat amb la crisi i els més desfavorits han empitjorat.

No ens ho podem permetre!. Ho hem parlat quan hem analitzat les dades del VIIè Informe Social que esmentava. I ens ho fan saber una i altra vegada les persones que viuen el dia a dia de les polítiques socials. Parem atenció: sense confiança en el sistema, el sistema pot col·lapsar.

Aquest repte interpel·la els governs. A tots els governs i a tots els nivells de l'administració. A casa nostra, el primer que s'ha de sentir interpel·lat és el govern de Catalunya que, amb tot el respecte, crec que no està prou atent a aquesta situació. La lluita contra les desigualtats socials i la pobresa ha de ser la primera de les prioritats en l'acció de govern.

Crec que cal reclamar un major esforç en aquesta direcció. Evitant distraccions amb d'altres qüestions que poden ser molt rellevants en el relat polític dels qui ens governen però que, de ben cert, no constitueixen les principals preocupacions dels ciutadans i les ciutadanes de Catalunya.

Afortunadament, som un país ric en entitats i en persones compromeses amb el treball social. Aquestes entitats – algunes de les quals estan avui representades en aquesta jornada – constitueixen, tanmateix, un molt bon instrument en aquesta lluita. És el millor potencial de la nostra societat, que ens cal protegir i estimular.

De tot això parlarem aquest matí en una jornada que comença amb un diàleg entre **José Luis Rodríguez Zapatero** i **Salvador Illa**.

A continuació, i moderada per l'**Esperança Esteve**, tindrem una taula rodona amb la participació de **Borja Barraqué**, **Carme Trilla** i **Felipe Campos**, que porta com a títol: *“Una economia pensada per a reduir les desigualtats”*

Després, la conversa serà sobre el paper del Tercer Sector. Una taula rodona sota el títol *“Sinèrgies amb el Tercer Sector i la societat civil per a reduir les desigualtats”*, moderada per **Elisenda Colell**, amb la participació de **Francina Alsina**, **Carles Campuzano** i **Lluís Rabell**.

I, finalment, clourà la Jornada en **Raúl Moreno**, a qui agraeixo especialment el seu paper en l'organització d'aquest acte.

Moltes gràcies a tothom i, com he dit en les ocasions anteriors, el nostre propòsit és contrastar opinions i punts de vista, teixir aliances i construir pots d'entesa, que prou falta que ens fan.

Gràcies per la vostra atenció